

384
1977 DEC 22

MUSZAKI ÉLET

A százéves Budapest ipara

Most, hogy megkezdődtek a százéves Budapest ünnepi rendezvényei, érdemes a KSH legújabbán közzétett adatai alapján áttekinteni a Budapestre települt ipar helyzetét.

A foglalkoztatottak harmada

A budapesti ipari üzemekben a múlt évben 597 349-en dolgoztak, s öröndetes jelenség, hogy a foglalkoztatottak száma 1968 óta állandóan csökkent, s ez a csökkenés már megközelíti a fél száz ezret. Mivel egyidejűleg a foglalkoztatottak száma vidéken nő, ma már az iparban foglalkoztatottaknak csak a 33%-a dolgozik Budapesten. A kedvező változás érzékeltetésére érdemes megemlíteni, hogy 1938-ban az arány még 46% volt, s a 40%-ot először 1965-ben érte el. Azóta az ipartelepítési politika következtében az arány évről évre javult.

Ha az ipartelepek számát vesszük alapul, akkor Budapest részesedése 22%, és jó az arány a hajtóerő- és villamosenergia-felhasználást illetően is.

Budapesten jelenleg 524 vállalatot találunk, s az ipartelepek száma 3082. A legtöbb vállalati központ a XIII., a VII. és az V. kerületben van — 67, 54, illetve 52 —, ezzel szemben mindössze 2 vállalatot találunk a XVII. kerületben. A legtöbb ipartelep ugyancsak a XIII. kerületben van (377), ezt követi a VII. (321) és a VIII. (283), és mindössze 25 van a XVII. kerületben. A legtöbb iparban foglalkoztatott a XIII. kerületben található (71 831), s mögötte

elégé elmaradva a második helyen a IV. kerület áll, vagyis Újpest (47 159), majd a VIII. kerület jön (43 241 foglalkoztatottal). Ez a három kerület az összes ipari dolgozónak majdnem a harmadát adja. A legkevesebben a XVII. és az I. kerületben találhatók.

Öt év alatt ötödével

A hatvanas évek első felében a termelés igen gyorsan, összesen 36,3%-kal nőtt, az évtized második felében azonban részben a munkaerőhiány, részben a vidéki ipartelepítések következtében a növekedés üteme csökkent, s öt év alatt 18,8%-ot tett ki, a múlt esztendőben pedig 2,3% volt.

Kedvező a kép, ha az egy foglalkoztatottra jutó termelést nézzük. Az évtized első felében a növekedés öt esztendő alatt 27,6%-ot, a második felében 23,5%-ot tett ki, míg a múlt esztendőben 5,9% volt. Ez azt jelenti, hogy a hatvanas évek második felében a termelékenység többet hozott, mint amennyi a termelés növekedése volt.

Ha az egy munkás munkaórájára jutó termelést nézzük, akkor a kép még kedvezőbb, hiszen az 1970-ben 43%-kal volt több, mint 1965-ben és a múlt évben is 7,6%-kal növekedett. A budapesti üzemekben tehát a termelékenység igen kedvezően alakult.

A műszakiak száma és keresete

A műszaki alkalmazottak átlagos állományi létszáma (tehát itt megint nemcsak a mérnökökről és technikusokról van szó!) 1965—1971 között mintegy 10%-kal növekedett, 65 109-ről 71 225-re. Az utolsó évben növekedés nem volt. 1971-ben a műszaki alkalmazottak közül 64 129-en dolgoztak a minisztériumi, 2928-an a tanácsi és 4168-an a szövetkezeti iparban.

A műszakiak átlagos havi keresete 1965—1970 között 17%-kal, a múlt évben pedig 3%-kal növekedett, és 3089 forintot tett ki. Az átlagkereset a minisztériumi iparban ennél 10 forinttal kevesebb, a tanácsi iparban 2 forinttal több volt, a szövetkezeti iparban viszont 154 forint volt a többlet. Igaz, a jövedelem emelkedése is itt volt a legértelmezesebb, mivel 1965—1970 között az állami ipar 16%-ával szemben a szövetkezeti iparban a növekedés 35%-ot, a múlt évben pedig 3-mal szemben 4%-ot tett ki.

Ha már most a kereseteket iparágak szerint nézzük, akkor a minisztériumi ipar 3079 forintos átlagán belül a nehéziparban 3069 forint, a könnyűiparban 3080 forint, az élelmiszeriparban 3244 forint, s az úgynevezett egyéb iparban 3183 forint volt. Igen érdekes, hogy éppen a nehéziparban volt a legalacsonyabb a havi átlagkereset és az élelmiszeriparban a legmagasabb, mivel a közhiedelem szerint éppen fordított a helyzet.

A tanácsi ipar 3091 forintos átlagán belül a nehézipari átlag 3159 forint, a könnyűipari 2972 forint, az élelmiszeripari 3309 forint, az úgynevezett egyéb iparé 3037 forint, vagyis a műszaki alkalmazottak a tanácsi iparban is az élelmiszeripari ágazatban keresnek a legjobban.

Említsük még talán meg, hogy a műszaki alkalmazottak teljes munkabére 2 milliárd 640 millió forint volt, ebből a minisztériumi ipar részesedése mintegy 2,1 milliárd, a tanácsi iparé nem egészen 109 millió forint, a szövetkezeti iparé pedig több mint 162 millió forint. Ezek az adatok is egyértelműen mutatják a minisztériumi ipar döntő jelentőségét.